

Стратегічний план 2025-2030
Всеукраїнського об'єднання людей з наркозалежністю
ВОЛНА

Історія організації

Становлення об'єднання розпочалось в січні 2017 року, коли активісти, організації, ЛЖН/ЛВН з різних куточків України підписали Меморандум про зміцнення і роботу спільноти людей з наркозалежністю. Протягом лютого-жовтня 2017 року відбувалась робота над заявкою від України на ГФ 2018-2020 роки. Це був натхненний старт спільноти ЛЖН/ЛВН. 18 травня 2017 року відбувся захист інтересів спільноти в МОЗ і секретаріаті ГФ подача заявки від України на 2018-2020 роки. В червні-жовтні 2020 відбувався захист інтересів спільноти України в МОЗ і Національній Раді під час процесу подання заявки на каталітичні інвестиції, інтереси спільноти ЛЖН/ЛВН були враховані та включені до фінансування ГФ 2021-2023 а захист інтервенцій на 2024-2026 роки, вперше в історії, допоміг визнати спільноту «відповідальним партнером» та включити саме БОБФ ВОЛНА до заявки ГФ 2024-2026.

21 червня 2017 року проводилась робота над структурою Національного об'єднання людей з наркозалежністю. В серпні цього ж року було визначено юридичний статус організації та розпочато роботу над статутом і організацією загальних зборів учасників Меморандуму і нових ЛЖН/ЛЖН. У вересні 2017 року відбулась організаційно вибіркова зустріч та визначення «ВОЛНА».

Окрім цього, в 2017-2020 роках «ВОЛНА» брала участь в Національних платформах, представляла інтереси спільноти на всіх рівнях: Національній Раді, донорських інституцій, ключових спільнотах України – де організація проводила мобілізацію і визначення планів спільноти. 2017 рік відбулась реєстрація юридична БО БФ«ВОЛНА». Був створений проект на мобілізацію і розвиток співтовариства в рамках ГФ 2018 рік. Організація

в рамках цього проекту займалась побудовою партнерства на Національному та Міжнародному Рівнях та брала участь в Національних консультаціях щодо підтримки реформування системи громадського здоров'я, розбудові систем правозахисту та доступу до якісних послуг для ЛЖН/ЛВН.

В 2018 році розпочато реалізацію проекту «НІЧОГО для НАС без НАС 2018» за підтримки БО МЕРЕЖА та МБФ Альянс громадського здоров'я. Розроблено і прийнято ряд регламентуючих документів організації. Розпочав роботу центральний офіс і адміністративний корпус. Проведено процедури технічного забезпечення організації та конкурси, в результаті яких відібрані регіональні представники 10 регіонів з консультантами проекту.

Також «ВОЛНА» взяла участь в роботі комітету щодо змін 188 постанови про розмір наркотичних речовин і прокурорів. Об'єднанням були внесені 3 пропозиції в проекти наказів МОЗУ про медико-соціальної послуги, управління транспортом, зроблені запити про гарантії забезпечення препаратами ЗПТ в зв'язку з перебоями на платних програмах, а також розпочато активний збір заяв про якість препарату для ініціації перевірки якості.

Найважливіші результати організації 2018-2020 років:

- в 2018 році – в усіх 10 регіонах представники спільноти ЛЖН/ЛВН включені до складу дорадчих органів (КР, МРГ, Робочі групи, тощо). На розгляд ДО винесено 10 пропозицій від ЛЖН/ЛВН. В 2019 році - На розгляд ДО винесено 13 пропозицій від ЛЖН/ЛВН. 8 прийнятих рішень (в т.ч. в 2018 році) виконані, загалом 17 знаходились під контролем спільноти. В 2020 році – під контролем спільноти 5 прийнятих на КДО рішень
- За адвокаційної участі ВОЛНИ відкрито 6 сайтів ЗПТ в Полтавській, Житомирській, Івано-Франківській та Львівській областях
- У першому півріччі 2019 року ВОЛНОЮ був ініційований процес проведення незалежної фармацевтичної експертизи препаратів Метадон-ЗН та Бупренорфін-ЗН ТОВ «Харківського фармацевтичного підприємства «Здоров'я народу». Результати експертизи препаратів, переданих до лабораторії Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками доводять

НИЗЬКУ ЯКІСТЬ медичного препарату. В 2020 році проводиться комунікація з закупівельною агенцією «Краун Агенція» щодо розрахунку та внесення в закупівельні протоколи поняття «ПРЕШИПМЕНТЕСТИНГ»

- 20-21 січня 2020 на Вільнюсі відбулася зустріч за першими результатами моніторингу якості і задоволеності послуг силами спільнот (МУСС) в 2019 році. Презентовано організацію на міжнародному рівні. У зустрічі взяли участь представники Євразійського регіонального Консорціуму та спільноти з України, Росії і Киргизстану. Організатор Eurasian Harm Reduction Association – EHRA
- Виступ Яніни Стемковської на комітеті ООН щодо фактичної репресивної політики щодо наркотиків в Україні. Результатом комплексу адвокаційних дій є визнання світом проблем щодо прав і свобод людей, які вживають наркотики в Україні і вперше за 12 років ООН надало офіційні рекомендації щодо необхідності декриміналізації
- Забезпечення підтримки спільноти під час карантину COVID 19. Залучені кошти задля супроводу у програмах лікування ЛЖН/ЛВН з ВІЛ/ТБ в Краматорську, Славянську, Кривий Ріг, Лісичанськ де 80 ЛЖВ змогли повноцінно продовжити отримувати допомогу
- ВОЛНА звернулася офіційним листом до ЦГЗ МОЗУ, та головного санітарного лікаря МОЗ України Ляшко Віктора щодо необхідності врегулювання питання безперервності ЗПТ під час карантину. Результатом стали рекомендації МОЗ України щодо роботи сайтів ЗПТ під час карантину, що передбачали рекомендацію видавати препарати ЗПТ на руки пацієнтам (до 10 діб) на період карантину. В коаліції з організаціями спільнот проведено Дослідження щодо розширеного пакету послуг. 16 червня 2020 року на засіданні програмного комітету Нацради прийняте рішення щодо фінансування розширеного пакету послуг для ключових груп за рахунок місцевих бюджетів
- 07 липня 2020р. за ініціативи БО БФ "ВОЛНА" відбулось засідання підкомітету з питань забезпечення епідемічної безпеки, боротьби із ВІЛ/СНІДом та соціально небезпечними захворюваннями Комітету ВРУ з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування під головуванням народного депутата України Лада Булах, на якому розглядався стан виконання Стратегії державної політики щодо наркотиків до 2020 року. На захід були запрошені очільники Міністерство охорони здоров'я України,

Міністерство внутрішніх справ, Міністерство соціальної політики України, представники Альянс громадського здоров'я Alliance for Public Health, «100% життя» - Мережа ЛЖВ, Всеукраїнське об'єднання наркозалежних жінок ВОНА, а також представники UNAIDS Office In Ukraine, UNODC Programme Office in Ukraine та інших НУО

- Липень 2020 року – ризик переривання ЗПТ в 12 регіонах України. За ініціативи ВОЛНИ проведено екстренне засідання Комітету з проведення закупівель МОЗ України, де прийняте рішення про використання економії Закупівельної агенції – додаткова закупівля препаратів ЗПТ на сумму 9700000 тис грн. (за рахунок економії 2019 року) чим самим забезпечено безперервність лікування та страховку на період трьох місяців 2021 року. Силами спільноти ЛЖН/ЛВН розроблено та проведено дослідження щодо доступу до соціально – медичних послуг в місцях несвободи та реабілітаційних центрах
- За участю спільноти на базі ВОЛНА було проведено біоповедінкове дослідження IBBS з охопленням 25000 ЛЖН/ЛВН та організацією роботи сайту польового етапу дослідження де на базі офісу ВОЛНА охоплено 325 ЛЖН/ЛВН, які пройшли комплексне опитування та тестування щодо ВГС, сифіліс та ВІЛ
- Протягом липня-жовтня 2020 року ВОЛНА в рамках проекту МБФ «Альянс громадського здоров'я» та за активної участі представників Львівського департаменту охорони здоров'я і БО «100 відсотків життя», облаштували, забезпечили оргтехнікою та меблями 2 кабінети ЗПТ і почали надавати послуги людям з опіоїдною залежністю, які роками очікували на таку можливість, в регіонах Львівщини (міста Миколаїв та Новоярівськ)
- В жовтні 2020 року, в рамках завдань щодо бюджетної адвокації, на Львівщині виділено 80 000 грн. з бюджету на закупівлю соціальних послуг для пацієнтів ЗПТ
- Організовано роботу Hub спільноти в Одесі, на базі якого проходять заходи, щодо профілактики для ЛЖН/ЛВН за підтримки AFEW International
- Повна назва організації: Благодійна організація «Благодійний фонд «Всеукраїнське об'єднання людей з наркозалежністю (ВОЛНА)»
- Час створення організації: 30 серпня 2017 року
- Статус: НЕПРЕБУТКОВА

- Досвід реалізації проектів/грантів: ПОЗИТИВНИЙ, організація не має судових та інших спорів
-
- Географія діяльності (область, райони, населені пункти):
- Національний (24 регіони України)
-
- Програмна діяльність:
- Статистичні дані, що характеризують поширеність ВІЛ/СНІД або ТБ або ВГС (відповідно до сфери діяльності) серед уразливих груп.
-
- За даними Центру громадського здоров'я МОЗ України, Епідемія в Україні оцінюється як друга за величиною епідемія ВІЛ у Східній Європі та Центральній Азії. Наприкінці 2021 року в Україні мешкали близько 245 000 людей, які живуть з ВІЛ. За даними офіційної реєстрації на кінець 2022 року під медичним наглядом перебували 157 746 людей, які живуть з ВІЛ (157 510 громадян України та 236 іноземців), та 4 101 ВІЛ- експонована дитина. Через війну та тимчасову окупацію інформація про кількість ЛЖВ на диспансерному обліку надходить не з усіх територій країни (немає даних з АР Крим, частини Донецької, Луганської, Запорізької, Херсонської областей тощо). У 2022 році в Україні було офіційно зареєстровано 12 212 вперше діагностованих випадків ВІЛ-інфекції, 3 010 випадків СНІДу та 1 293 смертей, зумовлених СНІДом.
- Найбільш висока захворюваність на ВІЛ-інфекцію зареєстрована в Південно-Східному регіоні України (Дніпропетровська, Донецька, Миколаївська, Одеська області) та м. Київ.
- За оцінками, за час протидії епідемії ВІЛ/СНІД спільними зусиллями держави, громадського сектору та за технічної підтримки міжнародних партнерів було досягнуто відчутних успіхів, і епідемія почала відступати. Завдяки масштабним профілактичним програмам, порівняно з 1999 роком, кількість інфікувань ВІЛ на рік зменшилась в 5 разів, а щорічна кількість смертей внаслідок СНІДу, завдяки діагностиці та забезпеченню доступу до лікування, зменшилась за останні 15 років у 5,5 разів. За даними Центру громадського здоров'я (https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/HIV_in_UA_54_2023.pdf)

внаслідок широкомасштабного вторгнення російської федерації на територію України у 2022 році почався відлік наступного етапу розвитку епідемічного процесу, який характеризується зниженням доступу до більшості профілактичних та медичних послуг, пов'язаних з ВІЛ, насамперед для населення південно-східних регіонів України. Комплексний негативний вплив всіх факторів матиме закономірні наслідки і поставить нові виклики системі охорони здоров'я, хоча ступінь негативних наслідків буде нерівномірною, враховуючи оперативні зміни ситуації в регіонах. Рівно як і відновлення забезпечення надання послуг (обсягу і переліку) населенню в контексті епідемії ВІЛ-інфекції матиме регіональні особливості, що залежатимуть від активності бойових дій, наслідків руйнації медичної інфраструктури, міграційних процесів

- У 2023 році основні напрямки щодо збереження критичних інфраструктур, об'ємів послуг та втілення моніторингу.
-
-
- ПРОБЛЕМА, НА ВИРІШЕННЯ ЯКОЇ СПРЯМОВАНО ДІЯЛЬНІСТЬ
-
- ВООЗ і ЮНЕЙДС розглядають людей, які вживають ін'єкційні наркотики (ЛВІН), чоловіків, які мають сексуальні відносини з чоловіками (ЧСЧ), , працівників секс-бізнесу (СП), трансгендерних людей (ТГ), а також ув'язнених і осіб, які тримаються під вартою, в якості п'яти ключових груп населення, які найбільш уразливі до ВІЛ і досить часто не мають адекватного доступу до послуг.(https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/HIV_in_UA_51_2020.pdf)
- Враховуючи дані ІБПД та досліджень поточної стадії епідемії в Україні, необхідно зазначити, що Україна досі залишається в категорії країн з концентрованою стадією епідемії ВІЛ-інфекції, в яких епідемія сконцентрована в ключових групах населення, з найвищим показником поширеності 20,9% серед ЛВІН.
- Оціночна кількість ЛВІН в Україні https://aph.org.ua/wp-content/uploads/2019/06/Otsinkachiselnosti_32200.pdf - 350300 осіб.

- Одним з найважливіших компонентів профілактики ВІЛінфекції серед ЛВІН та їх сексуальних партнерів є втілення стратегії зменшення шкоди, що має на меті зменшення негативного впливу на здоров'я, а також соціальної та економічної шкоди, пов'язаної з вживанням наркотиків, не вимагаючи від людей припинити вживання наркотиків. Тобто, реалізація програм зменшення шкоди є критично важливою для боротьби з розповсюдженням ВІЛ серед ЛВІН. Згідно рекомендацій ВООЗ замісна підтримувальна терапія (ЗПТ) рекомендована для лікування опіоїдної залежності та комплексної боротьби з ВІЛ, туберкульозом та вірусним гепатитом С серед ЛВІН. В Україні станом на 01.09.2023р ЗПТ на базі комунальних лікувальних закладів отримували 20678 осіб, з яких 17807 чоловіки (приблизно 86,1%), 2871 – жінки (близько 13,9%).
- Повномасштабне вторгнення РФ у 2022 році спричинила ряд проблем (які актуальні і в 2023 році) в реалізації профілактичних програм для ЛВІН в Україні. Наприклад, припинення надання послуг для ЛВІН на тимчасово окупованих територіях (15 ЗОЗ припинили надавати послуги ЗПТ). Значна міграція пацієнтів ЗПТ (загальна кількість внутрішньо переміщених пацієнтів на ЗПТ становила близько 1180 людей) спричинила нерівномірне та непрогнозоване навантаження на сайти ЗПТ. Війна призвела до гуманітарної кризи, коли зростали гуманітарні потреби внаслідок масових внутрішніх переміщень і до перебоїв у наданні соціальних та медичних послуг. Також, під час війни обсяги бюджетних коштів спрямованих на первинні потреби громад зменшуються, і навіть існуючі обсяги закупівель послуг для ЛВІН скорочуються.
- Війна спровокувала для споживачів наркотиків нові виклики, впоратись з якими вдалося завдяки роботі самоорганізації ЛВІН - БО «БФ «ВОЛНА». Враховуючи тривалість бойових дій, потреби ЛВІН (особливо ВПО) зростатимуть і вимагатимуть організованої допомоги та доступу до медичного обслуговування, направлення до програм зменшення шкоди та державної соціальної допомоги.
-
- 3. ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ:
- БО «БФ «ВОЛНА», як самоорганізація людей, які вживають наркотики, має щість років успішного досвіду реалізації проектів щодо мобілізації, розвитку потенціалу спільноти ЛВІН та залучення їх до процесів прийняття рішень, розробки і моніторингу програм.

- В результаті, на сьогодні ВОЛНА:
- Має сформований пул експертів центрального офісу для подальшої мобілізації, наставництві та наданні технічної підтримки спільноті ЛВІН.
- 2. Має необхідний перелік розроблених організаційних процедур та політик для роботи.
- 3. Має мережу з 24 регіональних представників та 5 регіональних ресурсних центрів.
- 4. Впроваджує принципи гендерної рівності при реалізації проектів, надаючи рівні можливості реалізації всім членам спільнот.
- 5. Майже в усіх регіонах представники спільноти ЛВІН включені до складу дорадчих органів (КР, МРГ, Робочі групи, тощо).
- 6. В усіх регіонах співпрацює з партнерськими організаціями (має підтримку партнерів - 64 національних та регіональних сервісних організацій), медичним персоналом та з регіональними органами виконавчої влади
- 7. Має в своєму “резюме” участь у розробці більше 20 політик, процедур та нормативних документів у сфері ВІЛ
- 8. Є представником спільноти ЛВІН у Національній координаційній раді з ТБ/ВІЛ, активно працює в робочих групах для досягнення мети – декриміналізація ЛВІН та має підтвержені здобутки в цьому напрямку.
- 9. Має успішну фінансову історію - досвід залучення додаткових коштів та ефективну систему управління коштами та налагоджену систему моніторинга та оцінки.
- 10. Підтримує роботу офіційного сайту БО «БФ «ВОЛНА» <http://www.volna.in.ua> де висвітлені знакові події у житті організації, данні про лідерів організації, структура, уставні документи, ключові заходи та звіти. Інформація доступна та оновлюється щодо результатів діяльності організації, її структури, процедур та положень системно та щотижня.
- 11. Веде дві основні Facebook-сторінки «ВОЛНИ», (публічна сторінка та закрита група для представників спільноти ЛВН), постійно здійснюється оновлення їх актуальною інформацією та новинами. На сьогодні кожна із сторінок має по 2000 підписників

-
-
- МЕТА організації:
- Забезпечення сталого розвитку та життєздатності спільноти ЛВІН, розвиток спроможності спільноти ЛВІН на національному та регіональному рівні, посилення наявного потенціалу, експертної спроможності та лідерства представників спільноти ЛВІН з метою декриміналізації, захисту прав та впливу на процеси розробки, впровадження і моніторингу життєво-важливих програм щодо їх життя та здоров'я
-
- Партнери:
- Організації та установи, які залучені до реалізації завдань програмного компоненту.
-
- 1. м. Київ – БО БФ “ВОНА”, БО БФ “Надія та Довіра”; ВБО «Конвіктус-Україна», «Дроп-Ін Центр», ГО «Клуб “Еней»
- 2. Київська область – ВБО «Конвіктус-Україна»;
- 3. Полтавська область - БО “Світло надії” та Полтавський обласний центр пробації, Вихід є, Меридіан;
- 4. Сумська область - СОГО«Клуб Шанс»;
- 5. Івано-Франківська область - БФ «Захід Шанс», ВОЛН «ТВІЙ ДІМ»;
- 6. Одеська область - ОБФ «Шлях до дому», Мережа “100% життя”, «Ера милосердя», «ВОЛНА-ПІВДЕНЬ»
- 7. Запорізька область – 100 відсотків життя (Запоріжжя);
- 8. Харківська область - ІГ «Афіна»; БФ «Авалон, БФ «ПАРУС»;
- 9. Житомирська область - ГО «Перспектива»;
- 10. Луганська область - Луганська Мережа “100% життя”, ГО «ВОЛНА-ДОНБАС»

- 11. Дніпропетровська область – БО «Синергія душ»
- 12. Донецька область – «Клуб Світанок»
- 13. Львівська область – Центр лікування та профілактики залежностей, Мережа 100% життя
- 14. Кіровоградська область - ОБФ "Повернення до життя"
- 15. Чернівецька область – ГО «Нова сім'я», Мережа 100 відсотків життя (Чернівці)
- 16. Волинська область – Клуб «Шанс»
- 17. Миколаївська область – БО «Подолання», БО «Час життя»
- 18. УГСПЛ
- 19. Фондація правової допомоги
- 20. ГО «Альянс.Глобал»,
- 21. БО «Ліга-Лігалайф»,
- 22. БО «Позитивні Жінки»
- 23. БО «Free zone»,
- 24. «ТВ-people Україна
- Також партнерами ми вбачаємо БО «100 ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ», МБФ «Альянс громадського здоров'я», МФ «Відродження», представництва агенцій ООН в Україні, UNODC, UNAIDS , ЕАСВ, ИНПУД.
- Партнерами з боку державних структур є МОЗ України та департаменти/управління охорони здоров'я в регіонах України (де розвивається регіональні представництва ВОЛНИ), управління НП, Офіси Омбудсмена (в тому числі регіональні) та в перспективі обласні центри громадського здоров'я.
-
-
- Інформаційний супровід:
- Одним із головних завдань компоненту інформаційного супроводу є регулярне і коректне висвітлення інформації щодо проблематики спільноти ЛВНІ задля зниження стигми та дискримінації, формування позитивного іміджу ЛВНІ в суспільстві, розширення та налагодження контактів із дружніми

організаціями, ЗМІ, політичними діячами, систематичне висвітлення інформації щодо діяльності організації, заходів, кампаній та досягнень БО БФ «ВОЛНА», участі представників організації у тематичних заходах партнерів державного та неурядового сектору на усіх інформаційних ресурсах організації.

- Найефективнішим впливом вважаємо комунікацію через медіа-поле, інструменти: телеканали, газети, журнали, інтернет-портали.
- Інструменти-носії інформації, які використовує та планує використовувати ВОЛНА для транслявання через канали комунікації на різні аудиторії: прес-релізи для кожного заходу і кожного регіону; інформаційні матеріали (флаєри, банери, ліфлети та ін.) що розробляються під час підготовки до акцій; публічні стратегічні документи; статті та репортажі в ЗМІ; сайт організації; відкриту офіційну сторінку організації в мережі Фейсбук, закрити офіційну групу організації в мережі Фейсбук. Організація повністю має положення про роботу, оновлений професійний БЕНБУК.
- Продовжено роботу на офіційному сайті БО «БФ «ВОЛНА» <http://www.volna.in.ua> де висвітлюються знакові події у житті організації, оновлюється інформація щодо результатів діяльності організації, її структури, процедур та положень, досліджень, новин та світових тенденцій щодо наркополітики.
- Одночасно підтримуються дві основні Facebook-сторінки «ВОЛНИ», (публічна сторінка та закрита група для представників спільноти ЛВІН), здійснюється оновлення їх актуальною інформацією та новинами про діяльність Організації, життя спільноти та проблеми, з якими стикаються ЛЖН. Поточна діяльність проекту висвітлюється в тематичній розсилці `udar_members`.
- Адміністративна діяльність:
- Діяльність з управління.
- Загальне управління організацією, відповідальність за роботу адміністративного персоналу, роботу бухгалтерії, функціонування центрального офісу, як і ресурсних центрів а також робота регіональних представників, забезпечення діяльності відповідно до чинного законодавства України покладено на директора організації. Координацію програмної діяльності всього проекту, консультантів, регіональних представників буде забезпечено керівником проекту. Профільні напрямки, такі як мобілізація, адвокація,

розвиток регіонів, юридичний супровід, інформаційний супровід забезпечуватимуть профільні консультанти проекту. Моніторинг та оцінка діяльності, контроль за виконанням показників проекту і матриці результатів, аналіз даних покладено на консультанта з МіО.

- Оплата послуг регіональних представників та консультантів центрального офісу здійснюється за обсяг робіт в межах максимальної суми, встановленої бюджетами проектів а штатним працівникам згідно з штатним окладом та розкладом. Оплата за надані послуги вираховуватиметься відповідно до фактичного виконання щомісячного переліку завдань (технічного завдання), сформованого для кожного з виконавців на основі робочих планів та матриці індикаторів проектів.
- Закупівля.
- Закупівля канцтоварів, кави-паузи для міні-тренінгів, господарських товарів, комп'ютерної та оргтехніки, меблів, тощо буде проводитись на регулярній основі за підтримки консультанта із супроводу проектних закупівель. Підтверджуючими документами будуть: тендер на вибір постачальника, рахунок-фактура, видаткова накладна або договір. Відповідальний за організацію закупівель – директор організації.
- Оплата послуг.
- Оплату послуг (послуги зв'язку, оренди приміщення, витратні матеріали, тощо), наданих щомісячних послуг персоналом проекту, гонорарів експертам та послуг з організації заходів проводить бухгалтер за погодженням директора по факту надходження рахунків та актів наданих послуг.
- Організація має:
  - - Офіс центральний м.Київ, вул..Будівельників 21/9 оф.2
  - - 5 ком'юніті (5 офісів ресурсних центрів ВОЛНА-ЗАХІД, ВОЛНА-ПІВДЕНЬ, ВОЛНА-СХІД МЕРИДІАН, ВОЛНА-ДОНБАС, ВОЛН «ТВІЙ ДІМ»)
  - - автівка (мені вен)
  - - всі регіони забезпечені ноутбуками, телефонами а ресурсні центри меблями, МФУ та іншими приладами оргтехніки
- Організація організовує та проводить щорічні Національні Форуми людей з наркозалежністю. З 2017 року проведено 7 заходів

- СТРУКТУРА організації:
- Горизонтальна - вищим органом є учасники яких в організації 35
- Директор- обраний учасниками строком на 5 років з щорічним звітом перед учасниками
- Наглядова Рада - 5 осіб
- Ревізійна комісія до складу якої входять міжнародні організації і зокрема UNAIDS.
- Програмний моніторинг:
- Зустрічі програмного та адміністративного персоналу проекту з обговорення складнощів та перспектив розвитку
- Зовнішній та внутрішній моніторинг реалізації проектів
- Робоча зустріч регіональних представників щодо моніторингу ефективності виконання завдань проекту в регіонах
- Візити технічної допомоги з метою моніторингу, розвитку представництва підтримки і технічної допомоги для підсилення потенціалу (не менше 6-х годин) до регіональних представництв та ресурсних центрів. Моніторинговий візит має на меті супервізійний характер та контроль реалізації діяльності та шляхи подолання труднощів). Консультант з розвитку регіонів За графікомЗвіт про технічний візит
- Моніторинг звітності виконавців
- Фінансовий моніторинг:
- Контроль цільового використання коштів та ліній/статей бюджету проектів
- Контроль за документообігом
- ДОСВІД досліджень та моніторингу силами спільноти:
- 2018-2019- ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ТА ДОСТУПУ ДО ПОСЛУГ ЗПТ (КИЇВСЬКИЙ РЕГІОН). За даними активізовано питання обов'язкового соціального супроводу
- 2020-2024 активізація процесу розробки стратегії з наркополітики до 2030 року на основі прав та декриміналізації

- 2018-2024- активізовані процеси внесення змін до певних НПА та наказів і зокрема 188 та 200 (граничні розміри та впровадження зпт)
- 2021-2022 - дослідження «ціна криміналізації» яке активізувала роботу на декриміналізацією на основі витрачання величезних коштів та корупції на кримінальну і правоохоронну систему без пропозицій до альтернативи покаранням і втіленню послуг
- 2022-2023- бар'єри щодо послуг зш і зпт для жінок вживаючих наркотики яке показує майже відсутність гендерного підходу в країні
- 2022-2023- моніторинг дотримання прав за використанням параюридичного хабу та ДАТА-ЧЕК яке вказує на упереджене ставлення стигму і відсутність розширених послуг (особливо для впо чи постраждалих від війни)
- БОБФ ВОЛНА має також досвід організації та запровадження ІВBS (Альянс громадського здоров'я та Центр громадського здоров'я МОЗ України.
- Досвід реалізованих проектів та фінансування організації:
- 2018
- БО "100 ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ"
- Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією 043-GF-18 02.01.2018 31.12.2018
- "Нічого без нас для нас - 2018" сума проекту 3234945,48 гривна
- 2019
- БО "100 ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ" Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією 010-GF-19 01.01.2019 31.12.2019 "Зменшення тягаря туберкульозу та ВІЛ-інфекції через створення загального доступу до своєчасної та якісної діагностики та лікування туберкульозу і його резистентних форм, розширення доказової профілактики, діагностики та лікування ВІЛ-інфекції, та створення стійких та життєздатних систем охорони здоров'я" сума проекту 2742000,00 гривна
- Євразійська асоціація зменшення шкоди Євразійська асоціація зменшення шкоди 08-01/2019-SG-RCF-REG-UA сума проекту 5821,12 долар США

- Міжнародний Консорціум з наркополітики (IDPC) Міжнародний Консорціум з наркополітики (IDPC)
б/н 01.01.2019 31.12.2019 "Нестандартне мислення: долаючи труднощі в адвокації силами спільноти для стійких і високоякісних послуг в зв'язку з ВІЛ" сума проекту 1190,00долар США
- Фонд АЕФВ Інтернешнл Фонд АЕФВ Інтернешнл ESF 2019/261 сума проекту 5249,65 євро
- Фонд АЕФВ Інтернешнл Фонд АЕФВ Інтернешнл ESF 2019/366 сума проекту 3035,06 євро
- 2020
- МБФ "Альянс громадського здоров'я" Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією 133-GF-20 01.07.2020 31.12.2020 "Облаштування сайтів ЗПТ для якісного супроводу ЛВІН у програмі 2020" сума проекту 472186,00 гривна
- БО "100 ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ" Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією
006-GF-20 01.01.2020 31.12.2020 Нічого для нас без нас 2020 сума проекту 2631001,60 гривна
- ГО «Ініціативний центр сприяння активності та розвитку громадського почину «Єднання» Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) 164USOD08-03541/01 17.11.2020 17.01.2021 Стратегічне планування сума проекту 25000,00 гривна
- Фонд АЕФВ Інтернешнл Фонд АЕФВ Інтернешнл #ESF2020/2122 01.08.2020 31.07.2021
Благодійна допомога на уставну діяльність сума проекту 3680,34 євро
- МБФ Відродження Європейська Комісія SG53863 02.11.2020 01.03.2021 «Допомога лікарям – шлях врятувати пацієнта, як вища задача під час пандемії COVID – 19» сума проекту 120000,00 гривна
- Фонд Роберта Карпа Eurasian Coalition on Health, Rights, Gender and Sexual Diversity (ECOM) ERC/03
02.03.2020 31.07.2020
- "Нестандартне мислення: долаючи труднощі в адвокації силами спільноти для стійких і високоякісних послуг в зв'язку з ВІЛ" сума проекту 6000,00 долар США
- Міжнародний Консорціум з наркополітики (IDPC) Міжнародний Консорціум з наркополітики (IDPC)
б/н 01.01.2020 26.07.2020 "Нестандартне мислення: долаючи труднощі в адвокації силами спільноти для стійких і високоякісних послуг в зв'язку з ВІЛ" сума проекту 3480,00 долар США

- ViiV Healthcare UK Limited ViiV Healthcare UK Limited б/н 18.10.2022 31.12.2022 Створення Громадської консультативної ради зі зменшення шкоди для ефективного діалогу з виробниками фармацевтичних препаратів з конкретних питань доступу до якісного лікування для людей, які вживають наркотики, в Білорусі, Грузії, Молдові, Казахстані, Киргизстані, Україні Євразійської мережею людей, що вживають наркотики сума проекту 25000,00 англійський фунт стерлінга
- 2021
- МБФ "Альянс громадського здоров'я" Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією 115-GF-21 01.07.2021 31.12.2021 Облаштування сайтів ЗПТ задля якісного супроводу ЛВІН у програмі ЗПТ сума проекту 299680,00 гривна
- БО "100 ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ" Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією 023-GF-21 16.01.2021 31.12.2021 «Зменшення тягаря туберкульозу та ВІЛ-інфекції через створення загального доступу до своєчасної та якісної діагностики та лікування туберкульозу і його резистентних форм, розширення доказової профілактики, діагностики та лікування ВІЛ-інфекції, та створення стійких та життєздатних систем охорони здоров'я» під час реалізації проекту «Нічого для Нас, без Нас 2020» сума проекту 5271504,96 гривна
- Міжнародний Консорціум з наркополітики (IDPC) Міжнародний Консорціум з наркополітики (IDPC) б/н 01.01.2020 26.07.2020 "Нестандартне мислення: долаючи труднощі в адвокації силами спільноти для стійких і високоякісних послуг в зв'язку з ВІЛ" сума проекту 1400,00 долар США
- INPUD INPUD 2021/01/GF CRG SI/UNWUD-VOLNA 01.01.2021 31.12.2021 сума проекту 21000,0 долар США
- ENPUD ENPUD Інституціональний грант ВОЛНА – ДОНБАС сума проекту 4820,00 долар США
- 2022
- Міжнародний Консорціум з наркополітики (IDPC) Міжнародний Консорціум з наркополітики (IDPC) б/н 01.01.2020 26.07.2020 "Нестандартне мислення: долаючи труднощі в адвокації силами спільноти для стійких і високоякісних послуг в зв'язку з ВІЛ" сума проекту 1400,00 долар США

- БО "100 ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ" Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією
021-GF-22 01.01.2022 31.12.2022 «Зменшення тягаря туберкульозу та ВІЛ-інфекції через створення загального доступу до своєчасної та якісної діагностики та лікування туберкульозу і його резистентних форм, розширення доказової профілактики, діагностики та лікування ВІЛ-інфекції, та створення стійких та життєздатних систем охорони здоров'я» під час реалізації проекту «Розуміння, довіра, підтримка ЛВІН задля результату.» сума проекту 5319967,87 гривна
- БО "100 ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ" Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією
021-GF-C19RM-22 01.01.2022 31.12.2022 «Зменшення тягаря туберкульозу та ВІЛ-інфекції через створення загального доступу до своєчасної та якісної діагностики та лікування туберкульозу і його резистентних форм, розширення доказової профілактики, діагностики та лікування ВІЛ-інфекції, та створення стійких та життєздатних систем охорони здоров'я» під час реалізації проекту «Розуміння, довіра, підтримка ЛВІН задля результату.» сума проекту 5569028,91 гривна
- AIDS FONDS AIDS FONDS 3747-ESF UKR Спільнота на передовій сума проекту 10000,00 євро
- МБФ «СНІД Фонд Схід-Захід» МБФ «СНІД Фонд Схід-Захід» Екстренна гуманітарна допомога SOS Україна сума проекту 160902,00 гривна
- Краун Ейджентс Лімітед Краун Ейджентс Лімітед UKR-PIN01/05 Ми там де потрібні сума проекту 4000,00 британський фунт стерлінгів
- INPUD INPUD 01.01.2021 31.12.2021 ІНПУД - Терміновий переїзд (Донбас) сума проекту 9999,00 долар США
- 2023
- МБФ "Альянс громадського здоров'я" AIDS FOUNDATION 44-ІСШ-ФА-23-1 03.07.2023 30.09.2023
«Спорт – для всіх», сума проекту 130000,00 гривна
- МБФ "Альянс громадського здоров'я" Elton John Foundation 197-EJAF-23 01.04.2023 30.06.2023
«Теплий дім» сума проекту- 392335,00 гривна

- МБФ "Альянс громадського здоров'я" Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією 122-GF-23 01.10.2023 31.12.2023
- «Технічна допомога Київська міська медична частина філії ЦОЗ ДКВС України у м. Києві та Київській області, яка знаходиться на території державної установи «Київський слідчий ізолятор» у спроможності ЗОЗ у впровадженні та розширенні ЗПТ» сума проєкта 274618,70 гривна
- БО "100 ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ" Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією 042-GF-23 02.01.2023 31.12.2023 «Зменшення тягаря туберкульозу та ВІЛ-інфекції через створення загального доступу до своєчасної та якісної діагностики та лікування туберкульозу і його резистентних форм, розширення доказової профілактики, діагностики та лікування ВІЛ-інфекції, та створення стійких та життєздатних систем охорони здоров'я» під час реалізації проєкту «Розуміння, довіра, підтримка ЛВІН задля результату.» сума проєкта 10288221,17 гривна
- ViiV Healthcare UK Limited ViiV Healthcare UK Limited б/н 01.01.2023 31.12.2023 «Ми там, де ми найбільше потрібні для безпеки та благополуччя.» сума проєкта 75000,00 англійський фунт стерлінга
- UNODC United Nations б/н 01.08.2023 31.12.2023
- Розбудова потенціалу та розвиток лідерських якостей спільноти ЛВН» сума проєкта 14500,00 долар США
- Краун Ейджентс Лімітед Краун Ейджентс Лімітед UKR-PIN01/05
- «Ми там де потрібні» сума проєкта 5999,00 британський фунт стерлінгів

Ці здобутки вказують на те, що люди, які об'єднались мають:

Місія

Ми – люди, які живуть з наркозалежністю, об'єднались задля допомоги один одному, забезпеченню потреб та захисту наших прав.

Ми об'єдналися заради того, щоб ЛЖН/ЛВН стали повноцінними членами суспільства – інтегрованими, соціалізованими та прийнятими.

Візія

Ми бачимо світ, де поважають право людини на вживання психоактивних речовин; люди, які живуть з наркозалежністю – декриміналізовані, а їх права не порушують, не піддають стигмі та дискримінації. Світ, в якому ЛЖН/ЛВН мають рівні права і можливості на працевлаштування, освіту, лікування і не є злочинцями через свою залежність.

Цінності

- демократичність та залучення в процес прийняття рішень
- єдність, згуртованість та партнерство
- відкритість та повага до ЛЖН/ЛВН
- гуманне відношення до ЛЖН/ЛВН на засадах принципу «рівний-рівному».
- унікальність експертного досвіду
- відповідальність та прозорість діяльності
- креативність та пошук нових рішень.

Основні партнери з якими є плідна співпраця
(міжнародні, державні, регіональні):

- EHRA
- INPUD

- AFEW Україна
- ЮНЕЙДС
- ЮНОДС
- РАТН
- Альянс громадського здоров'я
- ЦГЗ МОЗ України
- Всеукраїнська мережа людей, що живуть з ВІЛ/СНІД - Мережа «100% життя
- ВОНЖ «ВОНА»
- ГО "Клуб "Еней"
- ГО ВОЛНА-ПІВДЕНЬ
- ГО ВОЛНА-ЗАХІД
- ГО ВОЛНА-ДОНБАС
- ГО ВОЛНА-СХІД «МЕРИДІАН»
- ЗУРЦ «ТВІЙ ДІМ»
- СОГО "Клуб Шанс"
- ВБО «Конвіктус Україна»
- БО «Центр правової підтримки «Гідність»
- ЖОГО «Перспектива»
- Офіс громадських детективів Житомирської області
- КЗ СОР "Обласний наркологічний диспансер"
- Сумська обласна клінічна Інфекційна лікарня ім. З.І. Красовицького
- Сумський обласний центр профілактики боротьби зі СНІДом
- Управління забезпечення прав людини Національної поліції України в Луганській області
- Луганська обласна прокуратура
- Луганське обласне управління з питань пробації

- Луганський обласний наркологічний диспансер
  - ЛУГООТ «Мережа ЛЖВ»
  - БФ «Обрій»
  - «Веселка», м. Одеса.
  - ОБФ «Шлях до Дому», м. Одеса
  - КЗ КОР «Київський обласний центр профілактики та боротьби з ВІЛ/СНІДом
  - Управління охорони здоров'я у м. Біла Церква
  - БФ «Карітас»
  - «Відділ уповноважених Голови НПУ з питань дотримання прав людини в поліцейській діяльності»
  - Полтавський Обласний Наркологічний Диспансер
  - Регіональне Представництво Управління Захисту Людини в м. Полтава
  - Обласний Центр профілактики ВІЛ/СНІД м. Полтава
  - Лубенський районний наркологічний диспансер
  - Центр з надання безоплатної правової (первинної та вторинної) допомоги
  - КМНКЛ «СОЦІОТЕРАПІЯ»
  - КЛУБ ШАНС
  - БФ ПАРУС
- БОБФ ВОЛНА є учасниками платформ «Боротьба за здоровіє» та «Національна платформа ключових спільнот»

Учасники та учасниці БОБФ ВОЛНА є діючими учасниками ЄСЛУН

Зазначаємо те, що ми вважаємо партнерами тих, хто поділяє місію БОБФ ВОЛНА, лікарів та заклади охорони здоров'я які запроваджують послуги для ЛВН а також організації які впроваджують ЗПТ, ЗШ та надають правозахист чи інші соціальні послуги

SWOT Аналіз (розроблений на базі відповідей\анкетування МіО дирекції та наглядової ради організації)

Сильні сторони Об'єднання, які допомагають йому розвиватися

- Компетентність, юридична грамотність, відповідальність та комунікабельність членів організації.
- Взаємоповага, спільні інтереси та дружні відносини всередині колективу.
- Незаангажованість та незалежність організації.
- Вмотивована та компетентна команда в регіонах.
- Активність та оперативне реагування на події.
- Принцип роботи «рівний рівному» – ключовий критерій для спільноти ЛЖН/ЛВН.
- Сміливість у реагуванні на порушення.
- Пізнаваність організації на всіх рівнях: від місцевого до регіонального.
- Наявність адвокації та юридичної підтримки.
- Розуміння потреб та проблем спільноти, наявність особистого досвіду.
- Передбачене фінансування.
- Підтримка центрального офісу та професійних координаторів.
- Цілеспрямоване прагнення до декриміналізації як ключова ідея, навколо якої було сформовано Об'єднання.
- Делегація повноважень та свобода вибору вектору діяльності.
- Реальне бачення ситуації в регіонах.
- Унікальність організації.
- Оновлений БРЕНД-БУК

Слабкі сторони Об'єднання, які гальмують його розвиток (створено на базі анкетування регіональних представників БО БФ ВОЛНА)

- Не зважаючи на чіткі завдання люди та консультанти організації в регіонах мають прогалини в розумінні стратегічних завдань і оперативних цілей.
- Відсутня структурність у комунікації та взаємодії, низький рівень підзвітності дорадчих органів організації перед її учасниками і учасницями.
- Неузгодженість дій при прийнятті рішень щодо проектної діяльності, перекладання відповідальності та слабка ініціативність у прийнятті рішень на місцях (регіонах) що призводить до зниження активності проектної діяльності організації, низького рівня зайнятості працівників й необхідності відволікатись для пошуку додаткової роботи, а іноді втрати консультантів з спільноти у проектах.
- Нестача коштів. Недостатнє фінансування на мобілізаційні заходи та підтримку лідерів у регіонах, нестача в заробітній платі/винагородах регіонального представника/консультантів регіонального розвитку, керівників організації та бухгалтерії, фінансових консультантів та юристів а також неможливість розширити структурні підрозділи помічниками РП, фінансовим відділом, офіс-менеджерів та програмними відділами.
- Необхідність залучення СМТ фахівця та адміністраторів сайтів.
- Відсутність мотивації та необхідність у навчанні працівників (майже заборона на офлайн заходи з боку основного донора ГФ).
- Низький рівень відповідальності працівників організації, нерозуміння деякими учасниками стратегічних цілей та своєї участі у діяльності (деякі учасники і учасниці щорічно не приймають участі у заходах, ЗЗ та стратегічних адвокаційних компаніях проте іноді поведуть неетично спричиняючи негатив до БОБФ ВОЛНА і спільноти в цілому.
- Внутрішні конфлікти які виносяться за рамки організації та шкодять іміджу.
- Вигорання активістів та відсутність фактичної змоги до ретритів чи додаткових мотиваційних заходів (премія, подарунки, відпочинок та інше).

- Складнощі в спілкуванні з посадовими особами.
- Неприйняття спільноти владою в Україні, стигматизація, самостигматизація, дискримінація в суспільстві.
- Відсутня єдність діяльності серед регіонів, наприклад, щодо проведення флешмобів.
- Немає сертифікованих і захищених ресурсів для бухгалтерського обліку, обліковості документообігу організації
- Відсутність участі у прийнятті рішень у якості дорадчого голосу керівників ресурсних центрів що знижує візію у структурі організації

Основні стратегічні напрямки ВОЛНА на 5 років
(прийнято під час Загальних зборів БО БФ ВОЛНА 12-13 вересня 2024 року)

1. Декриміналізація (зміна нормативних документів) як основний адвокаційний напрямок діяльності спільноти ЛВН
2. Розвиток профілактичних, лікувальних та реабілітаційних програм за допомогою СЛМ.
3. Розвиток та посилення організаційної спроможності (в т.ч. розширення джерел фінансування та збільшення членства/осередків/ресурсних центрів)
4. Розробка та впровадження передових методів мобілізації спільноти ЛЖН/ЛВН
5. Усунення правових бар'єрів доступу до медичних, соціальних, правових та інших послуг для людей, які вживають наркотики.
6. Збільшення фінансування та розширення переліку донорських організацій, а також розвиток напрямків роботи з молоддю, персоналом та створення сталої системи екстреного реагування на надзвичайні ситуації

Основні стратегічні завдання ВОЛНА на 5 років

1. Відбір та навчання лідерів у регіонах та створення волонтерського руху (положення і перелік завдань до волонтерської діяльності для спільноти ЛВН)

2. Моніторинг та оцінка соціальних послуг, котрі надаються людям, які вживають наркотики (СЛМ, дослідження, спільні і позиційні заяви тощо)
3. Розвиток послуг для ЛВН на базі ВОЛНА (у тому числі ресурсних центрів) і як приклад є доведення до ЗПТ, СЛМ, комьюніті та профілактика передозувань, інформаційні заходи та правозахисний ХАБ, консультативно-тренінгові програми, тощо)
4. Залучення до процесу розробки, моніторингу та оцінки якості послуг представників спільноти ЛЖН/ЛВН
5. Вплив на законодавчі органи з метою переглянути та змінити закони та нормативні акти, котрі стосуються якості життя людей, які вживають наркотики
6. Виявлення найважливіших проблем цільової аудиторії та чітке планування їх вирішення
7. Підтримка інституційного розвитку на базі ВОЛНА 5 ресурсних центрів з питань наркозалежності в Україні
8. Постійне спілкування з цільовою аудиторією, активістами та розповсюдження інформації про Об'єднання
9. Розширення та налагодження контактів із дружніми організаціями, ЗМІ, політичними діячами, виступи в координаційних радах та дорадчих органах, участь в акціях, конференціях, форумах, тощо
10. Створення умов для зміни наркополітики з врахуванням кращих Європейських практик
11. Розвиток РП та осередків ВОЛНА у 24 регіонах України та м.Київ
12. Формування пулу дружніх адвокатів та партнерської правозахисної мережі
13. Постійна фіксація, аналіз і ведення кейсів порушень прав людей, які вживають наркотики
14. Створення бази кращих практик захисту прав ЛЖН/ЛВН
15. Налагодження і системна комунікація спільної роботи з профільними міністерствами

За участю Наглядової Ради затверджено/прийнято учасниками/учасницями організації

- **СН1 Декриміналізація (зміна документів) як основний напрямок**

1) Яка наша мрія/візія через 5 років?

1.1 Внесені змін в наказ МОЗ № 188 щодо збільшення ваги наркотичних речовин та виключено 9 пункт з наказу МОЗ № 200 як фіксований пункт стратегії з наркополітики 2021-2030 роки

1.2 Вилучено зі ст. 309 КК України ч. 1 та 2

1.3 Змінено підхід до адміністративного покарання (ст. 44 КУпАП) – спільнотою запропоновано дані досліджень та пропозицій для внесення змін

1.4 Акцент держави стосовно людей, які вживають наркотики змінено на лікування та підтримку, а не на покарання

1.5 Забезпечення доступу до всіх видів послуг ЛВН у лавах ЗСУ або під час виконання службових чи інших завдань

2) Які конкретні кроки/дії потрібно зробити, щоб втілити СН1 в життя?

2.1 Провести дослідження для збору доказової бази для аргументування внесення запропонованих змін

2.2 Провести аналіз судових рішень для аргументування внесення запропонованих змін

2.3 Провести дослідження, щодо ціни криміналізації в Україні з урахуванням національних реалій

2.4 Провести інформування суспільства та влади щодо позитивного досвіду інших країн, таких як кімнати безпечного вживання

2.5 Розвинути мережу партнерства з організаціями та об'єднаннями, які мають схожі погляди та можуть посилити вплив ВОЛНИ на владу

2.6 Провести навчання та надавати підтримку «вуличним юристам», завдяки цьому сформовано систему безпеки для спільноти

• **СН2 Розвиток профілактичних, лікувальних та реабілітаційних програм**

1) Наша мрія/бачення через 5 років

1.1 Прийнято працюючі стандарти профілактики, лікування та реабілітації (права людини, включаючи НПВ, якість препаратів та послуг, що відповідають нашим потребам)

1.2 ВОЛНА здійснює постійний контроль цих програм

2) Які конкретні дії/кроки потрібно здійснити задля втілення СН2?

- 2.1 Подати пропозиції/вимоги для прийняття державних стандартів та програм в профільні міністерства і відомства
- 2.2 Організувати процедуру прийняття державних стандартів та програм, брати участь у обговореннях і прийнятті рішень
- 2.3 Домогтися прийняття програм профілактики, лікування та реабілітації, адвокація створення органу моніторингу цих програм силами спільноти
- 2.4 Адвокатувати відкриття нових сайтів ЗПТ, працювати над моніторингом і поліпшенням якості препаратів. Проводити постійний моніторинг РЦ та навчання персоналу РЦ
- 2.5 Адвокатувати програми профілактики, лікування та реабілітації, як гарантованої послуги з боку держави

- **СНЗ Розвиток та посилення організаційної спроможності (в т.ч. розширення джерел фінансування та збільшення ролі учасників і учасниць організації в розбудові, сервісах та інших завданнях)**

1) Наша мрія/бачення через 5 років

- 1.1 Залучено кошти для підтримки і реалізації стратегічних напрямків спільноти
- 1.2 Залучено 10 нових партнерів та донорів
- 1.3 Всі 24 регіонів і м.Київ мають підтримку ІГ і 5 регіонів – ресурсні центри спільноти зі сталим та самостійним фінансуванням їх стратегічних і статутних завдань

2) Які конкретні кроки/дії потрібно здійснити, щоб втілити СНЗ в життя?

- 2.1 Навчати організаційному розвитку і менеджменту лідерів спільнот у регіонах
- 2.2 Юридично зареєструвати ресурсні центри
- 2.3 Написати та отримати підтримку 5 проектів, на національному рівні, які спільно підтримані 10 донорами
- 2.4 Змінити піар стратегію та посилити бренд ВОЛНА, збільшити впізнаваність - світову та національну

- **СН4 Розробка та впровадження передових методів мобілізації спільноти ЛЖН/ЛВН**

1) Яка наша мрія/бачення через 5 років

1.1 Спільнота ЛЖН/ЛВН видима на регіональному, національному та міжнародному рівні

1.2. Спільнота впливає на рішення на всіх рівнях влади

2) Які конкретні дії/кроки потрібно здійснити, щоб втілити СН4 в життя?

2.1 Проводити постійний моніторинг і оцінку кількості та якості послуг, котрі надаються людям, які вживають наркотики силами спільноти

2.2 Зміцнення спільноти за допомогою розширення проектної діяльності ВОЛНА, надати ширшу можливість для працевлаштування активістів. Отримати більше проектів – залучити більше коштів – привернути більше позитивної уваги до спільноти.

2.3 Забезпечити зрозумілість цілей і завдань ВОЛНА для людей, які вживають наркотики. Налагодити тісну комунікацію та взаєморозуміння зі спільнотою заради її всебічної підтримки. Залучити більше ресурсів на мобілізацію та підтримку

• **СН5 Усунення правових бар'єрів доступу до медичних, соціальних, правових та інших послуг для людей, які вживають наркотики**

1) Яка наша мрія/бачення через 5 років

1. Значне зменшення/повне припинення появи нових кейсів порушення прав людей, які вживають наркотики у доступі до медичних, соціальних, правових та інших послуг

2) Які конкретні дії/кроки потрібно здійснити, щоб втілити СН4 в життя?

2.1 Сформувані пул дружніх адвокатів

2.2 Сформувані партнерську правозахисну мережу

2.3 Постійно фіксувати, аналізувати і працювати з кейсами порушень прав людей, які вживають наркотики

2.4 Створити базу кращих практик захисту прав ЛЖН/ЛВН

2.5 Налагодити спільну роботу з профільними міністерствами

Ризики та шляхи подолання

- *Низька вмотивованість частини регіональних представників та недостатність знань у працівників організації*

- 1) Провести навчання плануванню і написанню проектних заявок
- 2) Провести навчання бюджетній адвокації, висвітлити тематику формування бюджету, механізмів впливу, роботи з владою
- 3) Провести навчання менеджменту організацій, висвітлити тематику створення МіО, управлінських навичок регіональних представників

- *Вигорання активістів та працівників організації*

- 1) Залучати ресурси для роботи з психологами, проведення навчання, заходів для зменшення ризиків\рівня вигорання
- 2) Організувати та брати участь в створенні шелтерів для активістів/ок спільноти
- 3) Організувати проведення спільного дозвілля

- *Неприйняття владою, стигма*

- 1) Організувати неформальні обговорення з владою, сформувати пул дружніх представників влади
- 2) Навчати активістів «презентувати себе» і подолання самостигматизації, формувати «позитивний імідж» активістів ВОЛНА
- 3) Використовувати особисті історії для комунікацій із суспільством, журналістами та поліцією. Навчати журналістів та активістів спільноти більш ефективним способам донесення інформації

- *Недостатній рівень комунікації всередині ВОЛНА*

- 1) Покращити інформування про нові події, процеси у внутрішніх розсилках ВОЛНА
- 2) Залучати регіональних представників до процесу написання заявок
- 3) Створити канал інформування регіональних представників про проекти і конкурси для регіонів

Назва операційного напрямку	Стартова подія	I півріччя 2021	II півріччя 2021	2024 рік	2025 рік
1. Розвиток організаційного потенціалу	Розробка проекту і бюджету всіх потреб напряму	1. Розробити проект бюджету. 2. Збір і аналіз потреб. 3. Створити та організувати навчальну програму. 4. Провести 4 тренінги з метою навчання РП	1. Створити фандрейзингову групу. 2. Створити графік акцій за потреби регіонів. 3. Збільшити кількість активних членів ВОЛНи до 300 активних учасників та учасниць	1. Провести 8 тренінгів з метою навчання РП. 2. Залучити 200 нових активних членів (усього 800)	1. Лідери в кордрадах всіх регіонів. 2. Провести 8 тренінгів з метою навчання РП. 3. Залучити 200 нових активних членів (усього 1000) 4. Зробити регіональний осередок ключовим гравцем регіону з тематики захисту прав людей, які вживають наркотики. 5. Проводити регулярні зустрічі з представниками вищої гілки влади.
2. Гуманізація наркополітики України і моніторинг її впровадження в 2021-2030 рр силами спільноти	Адвокація прийняття Державної Стратегії наркополітики.	1. Дослідження наслідків криміналізації силами спільноти – ціна криміналізації. 2. Продовжити роботи в підгрупах, щодо Стратегії 2021-2030 рр. 3. Адвокація послуг для ЛЖН/ЛВН в місцях несвободи. 4. Відновити роботу групи при НацРаді.	1. Підготовка аналітичної довідки щодо криміналізації для МВС. 2. Розробити систему МІО виконання Стратегії силами спільноти. 3. Дані МІО зі всіх регіонів і нанаціональному рівні збираються і презентуються щороку владі для сприяння реалізації Стратегії. 4. Резолюції форумів ЛЖН/ЛВН	1. Адвокація послуг для ЛЖН/ЛВН в місцях несвободи. 2. Працює дієва система альтернативи покаранню. 3. Принято зміни до наказу 188. 4. Дані МІО зі всіх регіонів і нанаціональному рівні збираються і презентуються щороку владі для сприяння реалізації Стратегії. 5. Розповсюдження	1. Адвокація послуг для ЛЖН/ЛВН в місцях несвободи. 2. Успішна адвокація прав ЛЖН/ЛВН, забезпечено безперервність ПТАО, ЛЖН/ЛВН мають право на посвідчення водія – зміни до 200 наказу, виключено 9 пункт. 3. Забезпечено рівний доступу до послуг. 4. Дані зі спільноти враховані в реалізації нац стратегій. 5. Про успіх української спільноти та про декриміналізацію в Україні говорять на міжнародному рівні. 6. Розповсюдження в регіонах ідей гуманізації наркополітики, прав людини і тп. 7. Кожного року по 3 акції прямої дії з фокусом на МВД і МОЗ для зміни наркополітики. 8. Резолюції форумів ЛЖН/ЛВН доведені до МВС та партнерських організацій. 9. Створення пулу дружніх депутатів.

			<p>надіслані до МВС та партнерських організацій.</p> <p>5. Проведено зустріч з Аваковим з метою адвокації прав людей, які вживають наркотики.</p> <p>6. Залучення міжнародних експертів (та конкретно Мішеля Казачкіна) до презентації необхідності декриміналізації для влади.</p> <p>7. Розповсюдження в регіонах ідей гуманізації наркополітики, прав людини і тп.</p> <p>8. Кожного року по 3 акції прямої дії з фокусом на МВД і МОЗ для зміни наркополітики.</p>	<p>в регіонах ідей гуманізації наркополітики, прав людини і тп.</p> <p>6. Кожного року по 3 акції прямої дії з фокусом на МВД і МОЗ для зміни наркополітики.</p> <p>7. Резолюції форумів ЛЖН/ЛВН надіслані до МВД та партнерських організацій.</p>	
3. Розвиток послуг та забезпечення доступу до них на Національному та	Сбір та аналіз специфічних та різноманітних потреб в послугах	Створити інформаційний ресурс з картуванням існуючих послуг	Обмін досвідом на міжнародному рівні.	Адвокація розширення лінійки ПТАО	Впровадження ПТАО у всіх місцях позбавлення волі

регіональному рівнях, а також у місцях несвободи					
4. Посилення впізнаваності VOLNa (PR)	Розробка піар стратегії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення залучення ЗМІ на акції. 2. Донесення насих месиджей за допомогою творчості ЛЖН/ЛВН 3. Доопрацювання сайту організації 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Навчання ЗМІ коректному висвітленню тематики 2. Залучення зірок до участі в подіях ВОЛНи 3. Створення і публікація річного звіту. 	Створення архіву та історичних хронік ВОЛНи	
5. Усунення правових бар'єрів	Створено базу правопорушень	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз судових рішень по 309 ст. 2. Впроваджено систему фіксацій правопорушень стосовно ЛЖН/ЛВН 3. База даних окремо по ЛЖН/ЛВН. 4. Спільнота супроводжує судові справи на всіх етапах 	Налагоджена ы укрыплена співпраця з МВС та МОЗ за активною участю партнерів, ключових спільнот та ЦГЗ МОЗ України	Участь у реформуванні поліції для зменшення стигми та дискримінації ЛЖН/ЛВН з боку поліцейських	

Операційний план діяльності БО БФ ВОЛНА Для впровадження стратегії 2025 рік

Операційні напрями діяльності БО БФ ВОЛНА:

ОН1. Розвиток організаційного потенціалу

ОН2. Гуманізація наркополітики України і моніторинг її впровадження в 2021-2030 рр силами спільноти

ОН3. Розвиток послуг та забезпечення доступу до них на Національному та регіональному рівнях, а також у місцях несвободи

ОН4. Посилення впізнаваності ВОЛНА (PR)

ОН5. Усунення правових бар'єрів

Загальні орієнтири виконання стратегії:

ОН1. Розвиток організаційного потенціалу.

Критерій успіху: 1000 членів організації прийшли на акцію SDP в Києві

Необхідні ресурси: фінанси, PR, підтримка перевірених партнерів, сильні підготовлені та відповідальні лідери, технічне забезпечення ІТ, соціальне навчання, психологічна підтримка клієнтів програм профілактики та лікування

ОН2. Гуманізація наркополітики України і моніторинг її впровадження в 2021-2030 рр силами спільноти.

Критерій успіху: гуманна наркополітика, зміна наказу МОЗ № 188 в сторону збільшення розмірів, ст. 309 вилучена повністю або з неї вилучені 1 та 2 частина.

Необхідні ресурси: фінанси напряму 16м по проекту ГФ 2021, додаткове залучення фінансів, партнери, які розділяють позиції по декриміналізації, експертиза ВОЛНи, щодо законодавства або при створенні законопроектів чи НПА

Координатори: Антон Басенко

Для виконання операційного напряму залучити виконавчого директора БО «100 % життя» для налагодження співпраці з Міністром Внутрішніх Справ. Задіяти для покращення впливу на владу Міністра Охорони Здоров'я, представників донорських організацій UNODC, представників НЦЗУ та ЦГЗ, члена або членку нацради від ЛЖН/ЛВН.

ОН3. Розвиток послуг та забезпечення доступу до них на Національному та регіональному рівнях, а також у місцях несвободи

Критерій успіху: доступність послуг з урахуванням різноманіття потреб ЛЖН/ЛВН. Прийняті стандарти лікування та реабілітації.

Необхідні ресурси: технічна база (автомобілі, приміщення, техніка), фінансування послуг, мотивовані професіонали які надають якісні послуги, підтримка НЦЗУ та ЦГЗ, щодо тарифікації і необхідному об'єму пакетів для ЛЖН/ЛВН.

Координатор: Ігор Козак

ОН4. Посилення впізнаваності ВОЛНА (PR)

Критерій успіху: збільшено впізнаваність організації в суспільстві, розробка БРЕНД-БУК та адміністрування соціальних мереж і сайту БО БФ ВОЛНА

Необхідні ресурси: фінанси, команда, технічні ресурси (сервери, інформаційні розсилки, соціальні мережі, сайт та людські ресурси - PR-менеджер і адміністратор)

Координатор_ка: професійний, комунікабельний, креативний штатний працівник БО БФ ВОЛНА

Варіанти слоганів для інформаційних кампаній:

- ВОЛНА. Ми творимо. Ми можемо бути ласкавим прибором або 9 валом!
- Ми підтримуємо один одного. ВОЛНА змінює літню кепку на зимню шапку.
- ЛЖН/ЛВН на вістрі фєжж ВОЛНИ
- Енергія, ідея, робота, єдність, підтримка, декрим, сміливість, боротьба, захист прав, завзятість
- Спільність, любов до ближнього, завзятість, активізм
- Ми розіб'ємо своєю людською ВОЛНОЮ скали стигми
- СВОБОДА, ПРАВДА / СТИГМА, ЗЛОБА, НЕПРИЙНЯТТЯ

Візуалізація:

- ВОЛНА – посередині малюнку єдина маса людей, яка рухається в одному напрямку, лавиною знімає перешкоди на своєму шляху. З великим щитом перед волною, навколо намальованих людей - феєрверки.

ОН5. Усунення правових бар'єрів.

Критерій успіху: рівні права, зменшення кількості порушення прав людей, які вживають наркотики

Необхідні ресурси: залучені фінанси для ведення спільнотою судових прецедентів, пул адвокатів яких самостійно обирає спільнота, база партнерів щодо практичного впровадження правозахисту ЛЖН/ЛВН

Координатор: Консультант з юридичних питань організації

Індикатори успішного виконання Стратегії 2025-2030 рр.

- В 25 регіонах України створено ІГ, які працюють для підтримки асоційованих членів, яких до 2030 року 1000 людей.
- 5 регіональних ресурсних центрів, які створюють свої стратегії, та підтримують адвокаційну роботу ініціативних груп ЛЖН/ЛВН у своїх регіонах
- Розбудовано та імplementовано на державному рівні власну систему фіксації та реагування на правопорушення проти ЛЖН/ЛВН
- Внесено зміни, щодо Кримінального Кодексу України
- Розширено партнерство на національному та регіональному рівнях, щодо прихильності у роботі над декриміналізацією
- Спільнота ЛЖН/ЛВН є активним та повноцінним учасником усіх моніторингових процесів (об'єм та повнота послуг, якість послуг, права та свободи, інше)
- Бюджет Об'єднання до 2030 рр. 3 млн. доларів США
- Розпочато надання послуг з якісної допомоги ЛЖН/ЛВН на базі спільноти з числа людей які є/були у ЗСУ чи виконанні завдань під час військового стану

БО БФ “ВОЛНА” - це найбільша мережа людей, які живуть з наркозалежністю в Україні

ЗАВДАННЯ, ЯКІ СТАВИТЬ ПЕРЕД СОБОЮ ОРГАНІЗАЦІЯ

- розвиток потенціалу спільноти людей, які вживають ін'єкційні наркотики;
- мобілізація та розвиток організаційної спроможності спільноти наркоспоживачів України;
- розбудова національної мережевої організації «ВОЛНА»;
- посилення адвокаційного потенціалу спільноти, шляхом навчання та безпосереднього залучення до процесів розробки і оцінки національних, місцевих політик, планів їх реалізації;
- залучення спільноти до реформування національної наркополітики, задля досягнення подолання бар'єрів у доступу до лікування та декриміналізації ЛВН.
- посилення спроможності спільноти ЛВНІ- підтримано діяльність 5 ресурсних центрів

Базова оцінка:

- 1) Укріплення і розширення партнерства- виконано частково і партнерство виглядає більш кількісним та номінальним. Дане твердження суто професійне - угоди не переглядаються а партнери навіть на форуми не з'являються;
- 2) Комунікаційна стратегія і розвиток візії більше схожі на декларативні побажання але не практично створений «степ бай степ» с фіксацією стратегічних завдань, заяв та ключових партнерів/апонентів;
- 3) Пункт про розширення фінансування і донорів до 3 млн долларів виконано менш ніж на третину а перелік донорів не робить висновків про укріплення гнучкості організації або більш укріплення потенціалу і організація все одно залежить від ОР чи ГФ. Додатково про комунікацію і оперативне планування :
- 4) Потрібно введення політики про членів/учасників організації яки будуть чітко говорити що як що людина не проходить оцінку або не приймає участі у діяльності то вона або виключається або змінюється;

5) Підвищення кваліфікації та навчання є обов'язковим для всіх виконавців працівників; 3) створення не номінальної а фактичної змоги контролю за фінансовим відділом або проходженням аудиту.

Кількісна базова оцінка:

- Представники організації працюють у 24 регіонах України не зважаючи на військовий стан в країні;
- Надання параюридичної допомоги РП 19 регіонів надають параюридичну допомогу (консультування, супровід) представникам Спільноти;
  - 22 РП (в 22 регіонах) залучені до процесів моніторингу і фіксації порушень прав ЛВІН та надання параюридичної допомоги представникам спільноти за допомогою мобільного додатку DataCheck;
- Реагування на випадки порушення прав представників спільноти Представникам спільноти у 2022-2024 р. надано понад 7500 консультацій із правових питань.
- У 2022-2024 роках юристом БО «БФ «ВОЛНА» надано правову допомогу більше 700 представникам спільноти в індивідуальних кейсах;
- Продовжено участь лідерів організації в координаційних радах
- Представники організації працюють у 17 координаційних радах як на регіональному, так і на національному рівнях (під час війни залишились для допомоги один одному в Україні);

РЕСУРСНІ ЦЕНТРИ

Регулярне навчання представників спільноти

- Вибудовувати діалог з людьми, які приймають рішення та формують політику щодо програм у сфері ВІЛ та ВГС.
- Не зважаючи на війну в Україні ВОЛНА надала допомогу:
11 організаціям спільноти ЛВНІ та 11 ініціативним групам

Під час війни в Україні допомогу адресну отримали:

- Працівники та Представниці Національних Мереж ЛВНІ- 100 осіб**
- лідери спільноти – 11 ініціативних груп**

ЗАЛУЧЕННЯ ДО ПРОГРАМ ЛІКУВАННЯ

- Завдяки роботі БО БФ «ВОЛНА», а саме системі переадресації та супроводу до програм лікування було залучено 836 людей протягом 2021-2024.**
- Силами спільноти ініційовано системний моніторинг (СЛМ) та системна адвокації розширення лінійок препаратів**
- БО БФ “ВОЛНА” на своєму сайті запровадила можливість фіксації подання скарг на якість препаратів ЗПТ! Питання незадовільної якості препарату ЗПТ підіймаються на засіданнях Комітету з програмних питань, Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу та на зустрічах з ЦГЗ МОЗ і залишається пріоритетним навіть під час війни в Україні!**

Проведення досліджень

- БО «ВОЛНА» провела дослідження, в рамках проекту Моніторинг послуг силами спільноти, за підтримки Євразійської Асоціації Зменшення Шкоди.**
Його метою було вивчення задоволеності послугами ЗПТ серед пацієнтів субсидованих та приватних програм ЗПТ в Києві та Київській області. Дослідження реалізовувалось за фінансової підтримки Євразійської Асоціації Зменшення шкоди (ЕАСВ).
- Проведено дослідження моніторингу реабілітаційних центрів для наркозалежних у 2019 році**
- Проведено дослідження «Ціна криміналізації у 2021-2022 році**
- Отримано дозвіл етичного комітету і проведено дослідження гендерних аспектів щодо послуг для ЛВНІ у 2022 році**
- У 2022 році проведено дослідження щодо бар'єрів доступу до послуг для ЛВНІ**

Діяльність на національному рівні

Основними темами, над якими працює БО БФ «ВОЛНА» на національному рівні є:

- Адвокація перегляду наказу МОЗ України від 01.08.2000 №188; Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу;
- Адвокації змін Кримінального Кодексу України в частині видалення статті 309 або певних її частин.
- Участь у формуванні стратегії щодо наркотиків в Україні 2021-2030 років, внесення пропозиції у план реалізації стратегії 2021-2030 років щодо пріоритетів у забезпеченні прав людини і декриміналізації відповідальності за статтею 309 ККУ у частині 2,3. Додатковим і новим викликом є лобіювання пріоритетного напрямку в стратегії щодо доступу до ЗШ і ЗПТ під час надзвичайних станів та війни, а по суті і у лавах ЗСУ
- Відстоювання права ЛВІН на отримання якісного лікування, зокрема систематичне привертання уваги до питання якості препарату ЗПТ, ситуації з впровадженням ЗПТ на базі первинної ланки медицини та ситуації з облаштуванням кабінетів ЗПТ на базі СІЗО, ТБ та ЦПМСД.

ЗАУВАЖУЄМО ЩО ЦІ ПИТАННЯ СТАЛИ ЩЕ БІЛЬШ ПРИАРИТЕТНИМИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ

Діяльність на національному рівні:

- Діяльність, спрямована на формування наркополітики БО БФ «ВОЛНА», разом з народними депутатами та партнерами, ініціювали у 2020-2021 році розробку нової стратегії заснованою на засадах забезпечення прав людини та декриміналізації.
- У 2021-2022 році МОЗ України за участю інституцій ООН, що працюють в Україні, міністерств, що є об'єктами політики, та БО БФ «ВОЛНА» опрацювали документ: ”

- Стратегія наркополітики України 2021-2030 років”, документ який міститиме усі новітні підходи щодо попередження зростання наркозлочинності та підходи щодо декриміналізації людей, які вживають наркотики та живуть з наркозалежністю.

ЗАВДАННЯ, ЯКІ СТАВИТЬ ПЕРЕД СОБОЮ ОРГАНІЗАЦІЯ

- Розвиток потенціалу спільноти людей, які вживають ін'єкційні наркотики;
- Мобілізація та розвиток організаційної спроможності спільноти наркоспоживачів України;
- Інституціональний розвиток національної мережевої організації «ВОЛНА»;
- Посилення адвокаційного потенціалу спільноти

ВСЕБІЧНА ДОПОМОГА ЛВНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ- ЕВАКУАЦІЯ, ХАРЧУВАННЯ, ДОСТУП ДО МЕДИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ, ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ, ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА

Олег Димарецький, Директор БО БФ “ВОЛНА”

«Ми бачимо світ, де поважають право людини на вживання психоактивних речовин. Люди, які живуть з наркозалежністю – декриміналізовані, а їх права не порушують, не піддають стигмі та дискримінації. Світ, в якому ЛЖН/ЛВН мають рівні права і можливості на працевлаштування, освіти, лікування. Світ- де ЛВНІ не злочинці а ЛЮДИ!»

olegdumar@gmail.com

www.volna.in.ua